

Euroopa Parlament andis heakskiidu Euroopa Liidu tulevasele rahastamisperspektiivile

8. juunil võttis Euroopa Parlament suure hääleteenamusega (426 poolt, 140 vastu, 122 erapooletut) vastu Euroopa Liidu tulevast, 2007-2013 aasta rahastamisperspektiivi puudutava raporti. Tegemist on Euroopa Parlamendi esmakordse algatusega kujundada oma seisukoht EL eeloleva seitsme aasta rahastamise põhimõtete ja proportsioonide kohta, pakkudes seega liikmesriikide valitsusjuhtidele vahetult enne Luksemburgi Ülemkogu oma nägemuse.

Tunne Kelam, kes ainsa eestlasest saadikuna osales finantsperspektiivi ettevalmistava ajutise komisjoni töös, avaldas suurimat rahulolu erakordselt võimeka raportööri, sakslase Reimer Böge poolt tehtud töö üle, kes

juhtis kogu protsessi alates möödunud aasta oktoobrist. Kahe kolmandiku hääleteenamusega vastu võetud raport näitab, et parlamendi seisukoht on lähedane Euroopa Komisjoni positsioonile.

Probleemiks on siiski ajaolu, et parlamendi ja komisjoni positsioon erineb oluliselt mitmete konservatiivsemate liikmesriikide omast. "Tekkinud on vastasseis Euroopa kodanike ning 25 liikmesriigi valitsuste vahel, kelle seisukoht on märksa kitsim. 450 miljonit Euroopa kodanikku esindava parlamendi antud hinnang on autoriteetne sõnum, millega Euroopa valitsustel on vaja tõsiselt arvestada," kommenteeris Kelam.

Tunne Kelami sõnul on oluline, et raport soodustab Lissaboni eesmärkide täitmist, elukestvat õpet, noorsoo- ja kultuuri- ja sotsiaalpoliitikat ning toetab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala arenguga seotud kulutuste suurendamist 2 miljardi euro võrra.

Euroopa Liidu maaelu arengu reform toetab väikeettevõtteid ja noori talunikke

Euroopa Parlamendis 6. juunil toimunud arutelu maaelu arengu reformi küsimuses tõi selgelt välja Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide toetuse väike- ja pereettevõtetele ning noortele talunikele.

Tunne Kelam rõhutas oma sõnavõtus nimetatud ettevõtete rolli maapiirkondade arengule ning tões, et toetades väikeettevõtteid ning lihtsustades samas investeerimistoetuse saamise tingimusi, suudame loodetavasti maapiirkondades taastada ning säilitada elamisväärse elukeskkonna.

Tunne Kelam toetas raportööri ettepanekuid noorte talupidajate olukorra parandamiseks, mis aitavad noortalunikel rajada oma ettevõtte või ergutada potentsiaalseid talupidajaid, kattes nende äriplaanide ettevalmis-

tamisel tekkinud kulusid. Samuti juhtis Kelam oma sõnavõtus tähelepanu vajadusele toetada uue rahastamissüsteemi vahendusel senisest tõhusamalt erametsaomanikke.

Tunne Kelami sõnul peab Euroopa Liit eraldama piisavalt vahendeid nii vanade kui uute liikmesriikide maaelu arengu rahastamiseks. Samuti on Kelami väitel oluline tagada käibemaksu abikõlblikkus taotlejatele, eriti juhtudel, kus käibemaksu tasumine lasub vahetult maaeluorganisatsioonidel, so kodanikualgatuslikel liikumistel.

Europarlamendi hinnang Balti riikide okupeerimisele

6. juunil kiitis Euroopa Rahvapartei ja Euroopa Demokraatide fraktsioon heaks Balti riikide okupeerimist käsitleva resolutsioonieelnõu. **Tunne Kelami, Vytautas Landsbergise, Aldis Kuškise, Christopher Beazley ja Richards Piksi** poolt algatatud resolutsioon tähistab 65 aasta möödumist Balti riikide okupeerimisest Nõukogude Liidu poolt 1940. aasta juunis.

Resolutsioon väljendab sügavat kahetsust selle üle, et Eesti, Läti ja Leedu ebaseadusliku okupeerimise tagajärjeks oli olemasolevate riigistruktuuride ja kodanikuühiskonna täielik hävitamine, nende Rahvasteliidu liikmesriikide pühkimine poliitiliselt kaardilt pooleks sajandiks, ulatusliku terrori, inimõiguste, sõnavabaduse ja õigusriigi põhimõtete süsteemne mahasurumine, lugematul hulgal inimtragöödiad ja hävingut.

Eelnõu viitab mitmele Euroopa Parlamendi poolt vastu võetud varasemale resolutsioonile. Neist esimene pärineb aastast 1983 ning mõistab hukka endiste iseseisvate ja neutraalsete riikide okupeerimisele Nõukogude Liidu poolt. Samuti osutatakse parlamendi viimasele, käesoleva aasta 12. mail vastu võetud resolutsioonile, mis tõdeb, et "lepitus saab sündida vaid tõe tunnustamise ja mäletamise kaudu" ning mõistab hukka Nõukogude Liidu poolt toime pandud okupatsiooni ja türannia.

Resolutsioonieelnõu rõhutab, et ajaloolise tõe, sealhulgas 1940. aasta alguses Eesti, Läti ja Leedu vastu suunatud kahetsusväärsete aktsioonide tunnustamine Vene föderatsiooni poolt on parim võimalus suhete täielikuks normaliseerimiseks mitte üksnes Venemaa ning Balti riikide, vaid ka Venemaa ja EL vahel.

Tunne Kelami sõnul on ühise seisukoha kujundamine 20. sajandi kahe totalitaarse diktatuuri tegude suhtes tähtsaks eelduseks, et EL ja Venemaa strateegiline partnerlus toepoolt lähtuks ühistest väärtustest.

ERP-ED saadikurühma initsiatiiv jõudis Euroopa Parlamendi täiskogu ette 22. juunil, mil europarlamendi esimees Josep Borrell avas istungi vastavasisulise avaldusega. Borrell tões, et nõukogude okupatsiooni tagajärjel kaotasid Eesti, Läti ja Leedu 65 aastat tagasi oma sõltumatuse, nende riikide kodanikud jäid ilma inimõigustest ning kannatasid küüditamise õudusi. Väljendades rõõmu selle üle, et et nimetatud rahvad on vabade ja demokraatlike riikidena taas Euroopaga ühinenud, märkis Borrell, et kõigi eurooplaste jaoks parema tuleviku ehitamine tugineb inimõigustest kinnipidamisel ja nõuab pidevat tähelepanu, sest need rahvad, kes unustavad oma ajaloo, võivad seda ajalugu taaskorrata.

Euroopa Rahvapartei nõukogu: Parim võimalus Balti riikide ja Venemaa suhete normaliseerimiseks on okupatsioonide tunnistamine Venemaa poolt

28. juunil võttis Brüsselis kogunenud Euroopa Rahvapartei nõukogu üksmeelselt vastu resolutsiooni 65 aasta möödumisest Balti riikide okupeerimisest Nõukogude Liidu poolt 1940. aasta juunis, millele järgnes riikliku iseseisvuse kaotus ning seadusevastane anneksioon okupeeriva riigi koosseisu.

Nõukogu istungil osalenud Isamaaliidu esimehe **Tõnis Lukase** sõnul mõistsid kõik kohalolnud, et praegune Venemaa on Nõukogude Liidu täieõiguslik pärija ja vastutab minevikus tehtud halva eest.

Maride saatus peab olema Euroopa Komisjoni tähelepanu all

Juunikuus otsustasid maride vastu suunatud jätkuvate rünnakute pärast murelikud, Euroopa Parlamendi omaalgatuslikku ühendusse Soomeugri Foorum koondunud saadikud pöörduda Euroopa Komisjoni välisasjade voliniku Benita Ferrero-Waldneri poole.

Europarlamendi esimese sammu maride olukorra teadvustamiseks - käesoleva aasta mais vastu võetud resolutsiooni, olid Mari ametivõimud kõigest päev enne Joshkar-Olas toimunud vägivaldsetest hukka mõistnud. Tunne Kelami sõnul näitas Mari kultuuritegelaste jõhk lüüa ümber neonatside jõugu poolt, et kohalikud võimud on otsustanud reageerida rahvusvahelisele kriitikal tüüpiliste diktatuuririigi võtetega. "See on loomulik, arvestades, et Venemaa on demokraatlike õigusriikide organisatsiooni, Euroopa Nõukogu liige ning kohustunud vabatahtlikult järgima samu reegleid kui teised liikmesmaat. Kahjuks on siiani ainsaks reaktsiooniks maride kultuurilisele ja poliitilisele ahistamisele olnud ametivõimude jäik eitus ning veelgi tooremad vägivaldteod.

Tunne Kelami sõnul ei saa Europarlamendi liikmed piirduda saadud informatsiooni teadmiseks võtmisega: "Meie kohuseks on hoida Euroopa Liidu välispoliitika juhid pidevalt ja ammendavalt kursis muret tekitavate küsimustega ning saavutada nende poolt nimetatud küsimuste tõstatamine kohtumistel Vene poolega".

Euroopa Parlament lükkas tagasi tarkvarapatentide direktiivi

6. juulil lükkas Euroopa Parlament teisel lugemisel suure häälteenamusega (648 poolt, 14 vastu, 18 erapooletut) tagasi nõukogu ühisseisukoha eesmärgiga vastu võtta arvutil põhinevate leiutiste patenteeritavust käsitlev direktiiv. Nimetatud hääletusega jõudis lõpule huvigruppide aktiivsel osalusel toimunud pikk vaidlus tarkvarapatentide teemal.

ERP-ED saadikurühma variraportöör, soomlanna **Piia-Noora Kauppi** (pildil) põhjendas fraktsiooni otsust nõukogu ühispositsioon tagasi lükata järgmiselt. Nõukogu seisukoht on sellisel kujul vastuvõtmatu, sest

1) Arvutil põhinevate leiutiste patenteeritavus laieneks praegusega võrreldes veelgi. Lisaks ei arvestanud nõukogu ühegi Euroopa Parlamendis esimesel lugemisel vastu võetud olulise parandusettepanekuga - parlamendist sõideti lihtsalt üle.

2) **Parem ilma direktiivita kui halva direktiiviga.** Hetkeolukorras oleks väga raske isegi lepitusmenetluse käigus kokkuleppele jõuda ning saavutada direktiiv, mis vastaks Euroopa innovaatilise tarkvaratööstuse vajadustele.

3) Enne kui tulla välja uute ettepanekutega, **tuleks vastu võtta ühenduse patent.** Praeguse patendisüsteemi põhiprobleemidesse, milleks on protsessi aeglus ja kõrge hind, tuleb suhtuda täie tõsidusega.

Tunne Kelami sõnul on saavutatud tulemus oluline väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, kes on eriti väiksemates liikmesriikides põhilisteks innovaatilise tarkvaratööstuse arendajateks. "Tarkvarapatentide näol on tegemist väga spetsiifilise temaatikaga, kuid just selles küsimuses lähenesid Euroopa Liit ja selle kodanikud teineteisele silmnähtavalt. Seeläbi saavutati EL konkurentsivõimele hetkeolukorras vajalik tulemus," sõnas Kelam, viidates nii suur- kui väikeettevõtjate poolsele survele ja selgitustööle kogu eelnõu menetlemise vältel.

Euroopa Liidu regionaalpoliitika sihid 2007 - 2013 aastaks

6. juulil hääletas europarlament Strasbourgi plenaaristungil Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika alaseid raporteid. Tegemist on parlamendi EP seisukohavõtuga Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Sotsiaalfondi edasise rolli määratlemisega laienenud Euroopa Liidus.

"Euroopa Parlamendis saavutatud kokkulepe struktuurifondide osas on positiivseks sõnumiks Euroopa kodanikele ja näitab selgelt, et Euroopa Liit on võimeline üle saama raskustest ning jätkama oma tegevust hoolimata nõukogu suutmatusest vastu võtta EL rahandusperspektiiv," kommenteeris tulemust Euroopa Rahvapartei fraktsiooni kuuluv kreeklasest raportöör Konstantinos Hatzidakis, kes peab vajalikuks, et Euroopa regioonidele ja liikmesriikidele võimaldataks piisav periood uutele ühtekuuluvusprogrammidele üleminekuks.

Valdavale häälteenamusele vaatamata ei leidnud toetust mitmed uute liikmesriikide jaoks olulised muudatusettepanekud. Eriti teravat vaidlust põhjustas nii ERP-ED saadikurühmas kui regionaalarengukomisjonis käibemaksu abikõlblikkus Euroopa regionaalarengu ja ühtekuuluvusfondist. Täna veel kehtiva süsteemi alusel on nendest fondidest rahastatavad projektid käibemaksust vabastatud, Komisjoni uus ettepanek selle aga välistab.

Tunne Kelami sõnul on uute liikmesriikide saadikud olnud käibemaksu küsimuses väga üksmeelsed ning esitanud veenvaid argumente kirjeldamaks olukorra tõsidust. Hääletusele eelnunud diskussioonis osalenud Euroopa Komisjoni regionaalvolinik Danuta Hübner tõdes, et vaatamata Komisjoni jätkuvale vastuseisule, on ta kursis asjaoluga, et nimetatud seisukoht seab raskesse olukorda uute liikmesriikide omavalitsused ning lubas teema lähinädalatel komisjonis arutlusele võtta, pakkudes välja omapoolsed võimalikud lahendused.

Regionaalarengukomisjon kinnitas arvamuse ühinemis- eelse abi rahastamisvahendi loomise kohta

12. juulil kinnitas Euroopa Parlamendi regionaalarengukomisjon oma arvamuse nõukogu määruse eelnõu kohta, millega luuakse ühtne rahastamisvahend ühinemis- eelse abi osutamiseks.

Uus rahastamisvahend sisaldab viit konkreetset rahastamisvahendit, mille kaudu toetatakse erinevaid valdkondi: üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine, regionaalne ja piiriülene koostöö, regionaalareng, inimressursside arendamine ja maaelu arendamine. Sõltuvalt nende staatusest jagatakse abi saavad riigid kahte kategooriasse - kandidaatriigina või võimaliku kandidaatriigina.

ERP-ED saadikurühma poolse hinnangu andis variraportöör **Tunne Kelam**, kes tegi ka mitmeid ettepanekuid määruse regionaalarengu komponentide tugevdamiseks ning koordineerimise tagamiseks uue rahastamisinstrumendi ja teiste ühenduse regionaalarengu ja piiriülese koostöö alaste vahendite vahel. Samuti pälvis regionaalarengu ühtse heakskiidu Tunne Kelami ettepanek avada inimressursside arendamise komponent ka potentsiaalsetele kandidaatriikidele.

Euroopa Komisjoni president tutvub Eesti lähiajaloo

Viimasel kohtumisel Euroopa Komisjoni liikmetega edastas Tunne Kelam komisjoni presidendile **José Manuel Barroso** oma raamatu "Eesti tee vabadusele" ning artikli "Kuuskümmend aastat pärast Teise

maailmasõja lõppu Euroopas: uued EL liikmed nõuavad tasakaalustatud lähenemist hinnangu andmisel natsistlikule ja kommunistlikule diktatuurile". Põhjalik inglise keelne artikkel kirjeldab Teise maailmasõja tagajärgi nii Eestile kui Euroopale tervikuna, juhtides tähelepanu esma-
joones stalinistliku diktatuuri tegevusele meie kodumaal.

Juuli alguses saabus Euroopa Komisjoni presidendilt juuresolev vastus, mis tänab Tunne Kelamit raamatu ning sügavmõtteiliste kommentaaride eest, mis puudutasid Teise maailmasõja lõpu erinevaid tõlgendusi ning elu diktatuuririigis.

Eesti, Läti ja Leedu rahvaesindajate pöördumine Ameerika Ühendriikide Esindajatekoja, Senati ja Välisministeeriumi poole

14. juulil saatsid Balti riikidest Euroopa Parlamenti valitud saadikud **Tunne Kelami** algatusel valminud ühisloovuse Ameerika Ühendriikide rahva- ja riigivõimu esindajatele. Avaldusega tähistatakse 65 aasta möödumist USA mittetunnustamispoliitika kehtestamisest Balti riikide vägivaldse anastamise suhtes.

Saadikud märgivad oma avalduses, et trotsides poole sajandi vältel totalitaarset terrorit, genotsiidi ja inimõiguste eiramist, õnnestus eestlastel, lätlastel ja leedukatel säilitada oma identiteet, keel ja lootus taastada omariiklus. Nende rahvaste kõhklematut võitlust toetas oluliselt Ameerika Ühendriikide Valitsuse poolt vahetult pärast Punaarmee relvastatud sissetungi ja Balti riikide seaduslike valitsuste kukutamist vastu võetud selge ja põhimõtteline seisukoht.

23. juulil 1940. aastal reageeris USA Nõukogude Liidu poolt toimepandud okupatsioonile jõulise protestiga. Ühendriikide riigisekretäri Sumner Welles'i poolt allkirjastatud avalduses seisab, et "kolme väikese Balti riigi - Eesti, Läti ja Leedu - poliitiline sõltumatus ja territoriaalne puutumatus likvideeriti etteakatsetult ühe nende võimsama naabri poolt" ning et "Ühendriikide rahvas on igasuguse röövelliku tegevus vastu, sõltumata sellest, kas see viiakse läbi jõu või jõu kasutamisega ähvardamise teel". Welles märkis, et USA rakendab Nõukogude Liidule Stimsoni doktriini, nagu varem Jaapanile, Saksamaale ja Itaaliale. Tulemusena keeldus USA Nõukogude Liidule üle andmast Balti kaubalaevu ning lubas Balti riikide diplomaatilistel esindustel jätkata tegevust Ameerika Ühendriikides kuni 1991. aasta augustis saabunud vabanemiseni.

Ühendriikide eeskujul julgustas mitmeid teisi Lääne demokraatide Nõukogude survele mitte järele andma ning pidama Balti riikide okupeerimist jätkuvalt ebaseaduslikuks. Euroosaadikud väljendavad kahetsust selle üle, et Nõukogude Liidu õigusjärglase Venemaa ametlik seisukoht väidab endiselt, nagu oluiks Balti riikide okupeerimine ja sellele järgnenud anneksioon 1940. aastal nende rahvaste vaba tahte avalduseks.

Tähistades seda aastapäeva, kasutavad allakirjutanud - "taasiseseisvate Balti riikide esimesed esindajad Euroopa Parlamendis, mis toetas meie iseseisvuse taastamist esmakordselt juba oma 1983. aasta resolutsioonis," võimalust väljendama oma soovi tugevdada solidaarsust ning tõhustada koostööd Atlandi ookeani mõlemal kaldal asuvate demokraatlike riikide vahel.

Pöördumisele kirjutasid alla üheksateist Baltimaade euroosaadikut, nende hulgas kõik kuus Eesti esindajat.

Tunne Kelami büroo juhataja Kadri Kopli
Telefon: +32 228 47 279 Faks: +32 228 49 279
e-mail: kelam-assistant@europarl.eu.int

KONTAKT

"Isamaaliit Euroopa Parlamendis" toimetaja Berit Teeäär
Euroopa Parlamendi ERP-ED fraktsiooni pressiteenistus
Telefon: +32 2 284 1483 Faks: +32 2 284 4910 bteeaar@europarl.eu.int

